

Farlig sömn

Lärarmaterial

Vad handlar boken om?

Äntligen är det jullov efter en jobbig hösttermin! Erik lägger sig på sängen för att vila lite. Då ringer telefonen. Det är Mårten från skolbiblioteket. Han säger att Erik har beställt en bok av Stephen King, *Det*. Erik minns inte, men Mårten insisterar. Erik går tillbaka till skolan och biblioteket. Något är konstigt. Mårten svarar inte när Erik pratar med honom. Han sitter helt stilla framför en svart dataskärm. Vad är det som händer?

Lgr 11 Centralt innehåll som tränas

- Lässtrategier för att förstå, tolka och analysera texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, tema och motiv samt deras syften, avsändare och sammanhang. (SV åk 7–9)
- Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar, såväl med som utan digitala verktyg. (SV åk 7–9)

Eleverna tränar följande förmågor

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- Läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.

Lgrs 11 Centralt innehåll som tränas

- Lässtrategier för att avkoda och förstå olika texter. Sökläsning och läsning mellan raderna. (SV åk 7–9)
- Berättande texters budskap och uppbyggnad med miljö- och personbeskrivningar samt dialoger. (SV åk 7–9)
- Framställning av berättande och informativa bilder, till exempel seriebilder och illustrationer till text. (BL åk 7–9)

Eleverna tränar följande förmågor

- Läsa, förstå och reflektera över olika texter.
- Tala och samtala i olika sammanhang.
- Skapa bilder med olika verktyg, tekniker och material

Innan ni läser

Titta på bokens omslagsframsida. Vad tror eleverna att boken handlar om? Lockar omslaget till läsning?

Vad säger baksidestexten? Lockar den till läsning?

Prata också om bokens titel, *Farlig sömn*. På vilket sätt kan sömn vara farlig?

Bokens dramaturgi

Diskutera i klassen hur författaren bygger upp spänningen i boken.

Hur börjar boken? – I kapitel 1 introduceras huvudpersonen, Erik. Vad får man veta om honom? – Han tycker att det ska bli skönt att vara ledig i tre veckor. Han ser fram mot nyårsfesten och han har fått godkänt i alla ämnen.

I kapitel 2 händer något. Vad? – Mårten från skolbiblioteket ringer och säger att Erik kan komma och hämta en bok. Redan i kapitel 2 får vi en föraning om att något är konstigt. Vad? – Samtalet bröts och det lät som en tung suck från Mårten.

Vad får vi veta i kapitel 3? – Här får vi lite fakta om Mårten.

I kapitel 4–6 byggs den spöklika stämningen upp. Hur? – Skolan är öde och Eriks fotsteg ekar. I biblioteket svarar ingen när Erik ropar hallå. Mårten står helt stilla. Han svarar inte och reagerar inte. Erik går till hyllan med skräckböcker. Mårten har rört på sig och sitter nu vid datorn bakom disken. Erik ser att skärmen är helt svart. Han blir rädd och tappar lånekortet.

I de följande kapitlen, 7–9, händer hemska saker. – Mårten har inget ansikte. Det ser ut som om någon har sugit bort hans ansikte. Erik försöker ta sig ut, men det går inte. Han stöter på Malin, skolans vaktmästare. Hon är lika illa därän som Mårten. Erik drabbas av samma sak. Han känner en stor hunger och suger i sig en råttas hjärna.

Nu är dramatikerna över. – I kapitel 10 vaknar Erik upp i sin säng. Det var en mardröm. Vi kan andas ut – tror vi. Då händer något. Vad? – Telefonen ringer. Det är Mårten från biblioteket.

Boken skulle ha kunnat sluta med att Erik vaknar upp och inser att han har haft en mardröm. Nu blir det ytterligare ett dramatiskt ögonblick. Varför har författaren lagt till det? – Han vill förmodligen ha ett öppet slut, där man inte riktigt vet vad som händer sedan.

Döp kapitlen

I den här boken är kapitlen numrerade. De har inga namn. Låt eleverna namnge kapitlen i par. Halva klassen kan namnge kapitel 1–5 och resten kapitel 6–10. Första kapitlet kan t.ex. heta Äntligen jullov!

Skräck

Prata i klassen om skräck. Tycker eleverna om böcker och filmer om skräck? Varför tycker så många människor om att bli rädda?

Känner eleverna till Stephen King? Har de läst någon bok av honom? På författarens hemsida finns information om honom på engelska. Låt eleverna läsa texten och skriva en kort svensk text om författaren.

https://www.stephenking.com/the_author.html

Om den engelska texten är för svår, finns på Wikipedia information på svenska.

https://sv.wikipedia.org/wiki/Stephen_King

Magnus Nordin är en annan författare som nämns i boken. Här är en länk till en intervju med honom.

<http://www.barnensbibliotek.se/tabid/314/Default.aspx>

Facit

Läsförståelse

Kapitel 1

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

1. Det var dagen före jullovet. Vad var speciellt med den dagen?
Skolan slutade efter lunch.
2. Vad längtade Erik efter?
Julen, men mest nyår.

Frågor mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

3. Vilken månad är det? Hur vet man det?
Det är december. Det är jullov.
4. Varför kallar Erik sig själv för idiot?
Han oroar sig för höstterminen, men nu är det jullov och han behöver inte tänka på nästa termin.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

5. Vilka positiva saker nämns i kapitlet? Vilka negativa saker?
Eget svar. Förslag: positiva saker – det är jullov, det ska vara en förfest på nyårsafton, Erik har fått godkänt i alla ämnen, skönt att slippa stressen; negativa saker – höstterminen var jobbig med flera prov i veckan, hur ska vårterminen bli?

Kapitel 2

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

6. Vad hände när Mårten precis var på väg att somna?
Mobilen ringde. Det var ett okänt nummer.
7. Vem var Mårten?
Mårten arbetade på skolans bibliotek.
8. Vad ville Mårten?
Han ville berätta att en bok hade kommit, som Erik hade beställt.
9. Hur slutade kapitlet?
Erik gick tillbaka till skolan.

Fråga mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

10. När Erik svarade i telefon sa killen på biblioteket "Mårten här." Hur borde han ha svarat?
Han borde ha sagt: Mårten från biblioteket på skolan här. alt. Det här är Mårten från biblioteket på skolan.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

11. Redan när Erik pratade med Mårten på telefon, märkte man att något var konstigt. Vad var konstigt?
Eget svar.

Kapitel 3**Frågor på raden** (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

12. Vad tänkte Erik på när han kom till skolan?
Han tänkte på samtalet med Mårten och att det lät som en suck på slutet.
13. På vilket sätt var Mårten creepy?
Han rörde sig så tyst. En gång dök han upp bakom Erik utan att Erik hade hört honom.

Fråga mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

14. Gör en sammanfattning av Eriks intryck av Mårten.
Märklig. Han läste flera böcker i veckan. En del tjejer tyckte att han var snygg. Creepy – han rörde sig så tyst och kunde skrämmas. Konstig, men schysst.

Frågor bortom raderna (Fundera och ge egna svar.)

15. Erik tycker att Mårten är creepy. Vad betyder creepy?
Det betyder kuslig.
16. Vad menar Mårten när han säger "Den måste du läsa! Men ha lampan tänd!", tror du?
Eget svar.

Kapitel 4**Frågor på raden** (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

17. Vad var det som gjorde att Erik inte gillade att gå in på en öde skola?
Det var tomt och tyst och hans fotsteg ekade.
18. Ingen svarade när Erik ropade hallå. Vad var det enda som hördes?
Det enda som hördes var lysrören som surrade i taket och ett svagt brummande från en fläkt.
19. Vad var det som var konstigt med Mårten?
Han rörde sig inte och reagerade inte när Erik sa hallå.
20. Vad gjorde Erik?
Han gick en runda i biblioteket.

Fråga mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

21. Författaren har valt att låta Mårten ha axellångt hår. Varför?
Mårten stod med sidan mot Erik och håret dolde hans kind. Erik såg inte vad som hade hänt med Mårtens ansikte.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

22. Varför var det just en bok av Stephen King, som Erik skulle ha beställt, tror du?
Eget svar.

Kapitel 5

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

23. Hurdant var biblioteket?
Det var ett hyfsat skönt ställe med en mysig soffa att chilla i.
24. Vilken hylla gick Erik till?
Hyllan med skräckböcker.
25. Varför kändes det inte helt okej att ha ryggen mot kontoret?
Mårten kunde när som helst komma smygande och skrämman honom.
26. Hur slutar kapitlet?
Mårten satt plötsligt vid datorn bakom disken. Erik hade inte hört honom komma ut från kontoret.

Frågor bortom raderna (Fundera och ge egna svar.)

27. Här nämns ytterligare en positiv sak med Mårten. Vad?
Han gillade att ha elever på besök och sa inget om de pratade lite.
28. Vem är Magnus Nordin?
En författare av skräcklitteratur.
29. Vad var det som var konstigt med Mårtens telefonsamtal?
Han sa inget, utan verkade bara lyssna.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

30. Vad är en zombie?
Eget svar. Förslag: En levande kropp utan själ./En levande död.

Kapitel 6

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

31. Vad gjorde Erik?
Han gick fram till disken och pratade med Mårten.
32. Hur reagerade Mårten?
Han svarade inte och reagerade inte alls.
33. Vad såg Erik när han böjde sig fram för att se vad Mårten gjorde?
Han såg att datorskärmen var helt svart.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

34. Varför tror du att Erik blev så rädd att han tappade lånekortet?
Eget svar.

Kapitel 7

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

35. Hur såg Mårtens ansikte ut?
Han hade inga ögon. Han hade inget ansikte alls. Det såg ut som om någon eller något hade sugit ut hans ansikte.
36. Varför hörde Erik inte sitt eget skrik?
Skräcken bedövade honom. Han var i chock.
37. Vad gjorde Erik?
Han vände sig om och sprang mot dörren.
38. Vad var det gurglande ljudet?
Mårten försökte säga något fast han inte hade någon mun.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

39. Vad hade hänt, tror du?
Eget svar.

Kapitel 8

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

40. Varför kände Erik sig säker?
Han sprang mot porten och trodde att han skulle ta sig ut.
41. Vem var Malin?
Skolans vaktmästare.
42. Hur såg hon ut?
Hon hade ett hål i huvudet på sidan. Ögonen stod ut som klot och munnen gapade.
43. Varför kom Erik inte ut?
Malin ställde sig i vägen för honom.
44. Till slut kunde Erik knuffa undan Malin, men då var det för sent. Vad hände?
Två händer grep om hans hals och något sög tag i hans huvud.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

45. Hur har författaren skapat spänning i det här kapitlet? Titta till exempel på första sidan i kapitlet när Erik skulle ta sig ut. Vad hände med dörren?
Eget svar.

Kapitel 9

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

46. Erik hade förändrats, både till det yttre och till det inre. Hur då?
Hans huvud såg ut som en bottenlös krater. Höger öga satt kvar, men saknade liv. Hans tankar var borta. Han längtade bara efter mat.
47. Vad var det som lockade Erik?
Den stora råttan som åt av resterna av Mårtens ansikte.
48. Vad åt Erik?
Råttans hjärna.

Kapitel 10

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

49. Två saker hände i det sista kapitlet. Vad hände?
Erik vaknar och förstår att han har drömt en mardröm. Telefonen ringer. Det är Mårten.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge egna svar.)

50. Boken kunde ha slutat med att Erik vaknade och förstod att han hade haft en mardröm. Varför tror du att författaren har lagt till den sista delen?
Eget svar.

Adjektiv

1. Mårten skrattade. Det var ett **konstigt**, lite **rått** skratt.
2. Vill du ha din bok? Den kom för en vecka sedan, sa Mårten. Nu lät han lite **sur**.
3. Alltså, jag är **ledsen**, men vilken bok?
4. Mårten var **märklig**, men alla som läser för mycket är kanske det?
5. En del tjejer tyckte att Mårten var **snygg**.
6. Han rörde sig så **tyst**.
7. Mårten var lite **konstig**, men han var i alla fall **schysst**.
8. Erik gillade inte att gå in på en öde skola.
9. Han var **blöt** av svett och visste först inte var han var.
10. På golvet såg han kuvertet med sitt betyg. Det var **bra** och han var **stolt** över det.